

Råd för personer med funktionsnedsättning

Vammaisneuvosto

Tillämpningsanvisningar; anslagsbunden service (hsl), färdtjänst (hsl), färdtjänst (svl)

Soveltamisohjeet; määrärahasidonnaiset palvelut (vpl), kuljetuspalvelu (vpl), kuljetuspalvelu (shl)

Petra Isosalo 8.2.2024

Österbottens välfärdssområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Funktionshinderservice fungerar som en allösterbottnisk enhet.

Tillämpningsdirektiv visar vägen för enhetlig praxis och enhetliga kriterier.

Anvisningarna för tillämpningsdirektiven av funktionshinderservicen baserar sig på gällande lagstiftning. Den nya funktionshinderservicelagen träder i kraft den 1.1.2025.

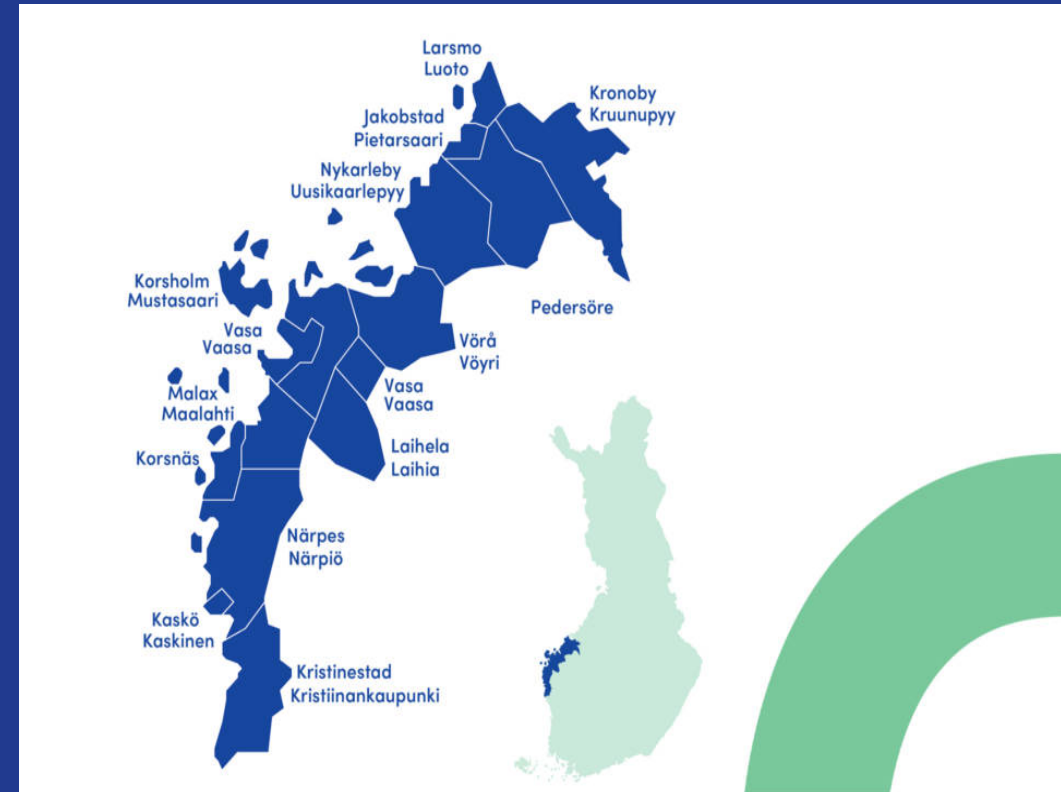
Vammaispalvelut toimii koko hyvinvointialueen kattavana yksikkönä.

Soveltamisohjeet linjaavat yhtenäisiä käytäntöjä ja kriteerejä.

Vammaispalvelun soveltamisohjeet perustuvat nyt voimassa olevaan lainsäädäntöön. Uuden vammaispalvelulain voimaantulo on 1.1.2025.

**Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue**

- Funktionshindersrådets kommentar: En lättläst version i t.ex. broschyrformat kunde göras för att underlätta förståelsen för vad direktiven innebär. Till arbetsgrupperna som arbetar med tillämpningsdirektiv borde även erfarenhetsexperter och / eller representanter från organisationer tas med för att få med brukarperspektivet och vad tillämpningsdirektiven innebär i vardagen.
→ Svar på kommentar: Förslaget om en lättläst version förs till funktionshindersservicen förnyas - arbetsgruppen för behandling. I fortsättningen behandlas även tillämpningsdirektiven i arbetsgruppen innan de presenteras för funktionshindersrådet. Funktionshindersrådet är representerat i arbetsgruppen och ledningen har också utsett en representant som ska delta i utarbetandet av tillämpningsdirektiven.

- Vammaisneuvoston kommentti: Ohjeiden ymmärtämisen helpottamiseksi niistä voitaisiin laatia esim. esitemuotoinen selkokielineen versio. Soveltamisohjeita laativiin työryhmiin tulisi ottaa mukaan myös kokemusasiantuntijoita ja/tai järjestöjen edustajia, jotta mukaan saataisiin käyttäjänäkökulma ja soveltamisohjeiden merkitys arjessa.
→ Vastaus kommenttiin: Viedään ehdotus selkokielineen version laatimisesta vammaispalvelut uudistuu –työryhmän käsiteltäväksi. Jatkossa käsitellään työryhmässä myös soveltamisohjeet, ennen kuin ne tuodaan vammaisneuvostoon esiteltäväksi. Työryhmässä on vammaisneuvoston edustus ja myös hallitus on nimennyt edustajansa mukaan soveltamisohjeiden valmisteluvaiheeseen.

Tillämpningsdirektiv för funktionshindersservicens anslagsbundna service

Vammaispalvelun määrärahasidonnaisten palvelujen soveltamisohje

Lag om service och stöd på grund av handikapp 3.4.1987/380

Förordningen om service och stöd på grund av handikapp 18.9.1987/759

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 18.9.1987/759

Bilstöd - 1

- Funktionshidersrådets kommentar: Som maxgräns för ersättning för bilanskaffning anges 3000€ men någon summa som påverkar beslutet på ersättningen får inte finnas med. Besluten skall enligt lagstiftningen göras enligt individens behov och inte enligt en maxsumma. Maxgränsen på 3000 € måste alltså tas bort från tillämpningsanvisningarna.

→ Svar på kommentar:

Tillämpningsanvisningarna ändras genom att det maximala beloppet på 3000 € tas bort och att ersättningen för bilanskaffning är hälften (50%) av den rimliga summan för en bil som är lämplig för en person med funktionsnedsättning sätts till.

Autoavustus - 1

- Vammaisneuvoston kommentti: Auton hankinta-avustuksen enimmäismääräksi ilmoitetaan 3000 €, mutta avustuspäätökseen vaikuttavaa summaa ei saa olla mukana. Lainsäädännön mukaan päätösten tulee perustua yksilölliseen tarpeeseen eikä enimmäissummaan. 3000 €:n enimmäisraja tulee siis poistaa soveltamisohjeista.

→ Vastaus kommenttiin: Muokataan soveltamisohjetta poistamalla enimmäissumma 3000e ja kirjataan, että korvaus auton hankintaan on puolet (50 %) vammaiselle soveltuvasta kohtuuhintaisesta autosta.

Bilstöd - 2

- Funktionshidersrådets kommentar: Som bilaga till ansökningsen behövs enligt direktiven bland annat körkort. Detta kan inte vara en nödvändig bilaga för alla som söker ersättning utan måste formuleras annorlunda eller tas bort. I många fall hamnar en person med funktionsnedsättning att införskaffa en bil före hen kan ta körkortslektioner.

→ Svar på kommentar: Redigeras till följande format:

Kopia av körkortet, **om sökanden har ett körkort**

Autoavustus - 2

- Vammaisneuvoston kommentti: Ohjeiden mukaan hakemuksen liitteeksi tarvitaan muun muassa ajokortti. Tämä ei voi olla välttämätön liite kaikille avustusta hakeville, vaan kyseinen kohta tulee muotoilla eri tavalla tai poistaa. Monessa tapauksessa vammaisen henkilö joutuu hankkimaan auton ennen kuin hän voi ottaa ajotunteja.

→ Vastaus kommenttiin: Muokataan seuraavaan muotoon:

Kopio ajokortista, **mikäli hakijalla on ajokortti**

Bilstöd - 3

- Funktionshidersrådets kommentar: Även personer som inte är i förvärsarbete eller studerar skall ha möjlighet att kunna få ersättning och därför måste det kravet tas bort. Beslutet skall vara enligt individens behov och inte enligt om hen arbetar eller studerar.

→ Svar på kommentar: Valfärdsområdet kan rikta/styra sina anslag, då det är fråga om anslagsbunden service och tjänster. Fördelningen av anslagen måste genomföras på ett sådant sätt att det inte påverkar jämlikheten mellan invånarna i valfärdsregionen.

Tillämpningsdirektiven ändras på följande sätt:

Ersättning för bilanskaffning beviljas på basis av enskild bedömning. En förutsättning för att ersättningen beviljas är att sökanden behöver bilen för dagligt bruk och ersättningen riktas i första hand till förvärsarbetande eller studerande.

Autoavustus - 3

- Vammaisneuvoston kommentti: Myös henkilöillä, jotka eivät käy ansiotyössä tai opiskele, tulee olla mahdollisuus avustukseen, minkä vuoksi kyseinen vaatimus tulee poistaa. Päätöksen tulee perustua yksilön tarpeeseen eikä siihen, käykö hän töissä tai opiskeleeko hän.

→ Vastaus kommenttiin: Hyvinvointialue voi kohdentaa määrärahojaan, silloin kun kysymys on määrärahasidonnaisesta tukitoimesta tai palvelusta. Määrärahojen kohdentaminen on suoritettava siten, ettei hyvinvointialueen asukkaiden yhdenvertaisuutta loukata.

Muokataan soveltamisohjeita seuraavasti:

Autoavustuksen myöntäminen perustuu yksilölliseen arviointiin. Autoavustuksen myöntäminen edellyttää, että hakija tarvitsee autoa päivittäisessä liikkumisessaan ja korvaus kohdennetaan pääsääntöisesti työssäkäyviin ja opiskelijoihin.

Tillämpningsdirektiv för färdtjänst enligt handikappservicelagen i Österbottens välfärdsområde

Vammaispalvelulain mukaisen kuljetuspalvelun soveltamisohjeet Pohjanmaan hyvinvointialueella

Lag om service och stöd på grund av handikapp 3.4.1987/380

Förordningen om service och stöd på grund av handikapp 18.9.1987/759

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 3.4.1987/380

Asetus vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 18.9.1987/759

Färdtjänst (FsL) - 1

- Funktionshidersrådets kommentar:
Rådet för personer med funktionsnedsättning anser att det måste vara möjligt att använda färdtjänst även för arbetsresor – sysselsättningen skall inte försvåras p.g.a. funktionsnedsättning. Detta betonades även i utlåtandet som rådet för personer med funktionsnedsättning gav i november 2022 gällande färdtjänsten. Ett förslag från rådet för personer med funktionsnedsättning är att arbetsgivaren betalar normal km-ersättning och övergående del går via färdtjänstresor. Tröskeln att anställa personer med funktionsnedsättning blir då lägre. Även resor vid arbetsintervjuer behöver ingå i resor som kan användas som färdtjänst.

Kuljetuspalvelu (VpL) - 1

- Vammaisneuvoston kommentti:
Vammaisneuvosto katsoo, että pitää olla mahdollista käyttää kuljetuspalvelua myös työmatkoihin – työllistymistä ei saa vaikeuttaa vammaisuuden vuoksi. Tätä painotettiin myös vammaisneuvoston marraskuussa 2022 antamassa lausunnossa kuljetuspalvelusta. Vammaisneuvosto ehdottaa, että työnantaja maksaa normaalin kilometrikorvauksen ja että ylimenevä osa menee kuljetuspalvelumatkojen kautta. Tämä mataloittaa kynnystä vammaisen henkilön palkkaamiseen. Myös työhaastatteluihin tehtyjen matkojen on kuuluttava kuljetuspalvelun piiriin.

Svar på kommentar: Texten redigeras till följande format:

Med arbete avses verksamhet som baserar sig på ett anställningsförhållande eller företagsverksamhet. Arbetsresor beviljas enligt behov för nödvändiga arbetsresor. **Med nödvändiga arbetsrelaterade resor menas i huvudsak resor från bostaden till arbetsplatsen och hem tillbaka.**

Med arbetsresor anses enligt handikappservicelagen och -förordningen inte resor som hör till arbetstagarens vanliga arbetsuppgifter och som utförs på uppdrag av arbetsgivaren, till exempel resor från en arbetsplats till en annan. Därmed är **resor som en arbetstagare med funktionsnedsättning gör på basen av sitt anställningsavtal eller enligt arbetsgivarens anvisningar inte ersättningsberättigade.** Sådana resor är till sin natur resor som arbetsgivaren beslutar om och för vilka **den anställda får ersättning, antingen i form av lön, kilometerersättning, bilförmån eller på annat sätt, i enlighet med anställningsavtalet eller kollektivavtalet.**

Om arbetet utförs som egenföretagare eller i ett anställningsförhållande på mer än en plats under arbetsdagen, omfattar arbetsresor enligt handikappservicelagen resan från hemmet till dagens första arbetsplats och från den sista arbetsplatsen till hemmet.

Arbetsresor beviljas för den tid anställningsförhållandet är i kraft. För en klient som har en tillsvidareanställning fattas ett beslut som är giltigt tills vidare. Arbetsresor beviljas inte under semestern. Arbetsresor kan inte heller beviljas för fritidsaktiviteter eller frivilligarbete, för dem ska personen använda de resor som är ämnade för att uträtta ärenden och för fritidsaktiviteter. **Resor till anställningsintervjuer beviljas inom ramen för de allmänna kriterierna för färdtjänst.**

Vastaus kommenttiin: Muokataan tekstiä seuraavaan muotoon:

Työllä tarkoitetaan työsuhteeseen perustuvan toiminnan lisäksi myös yritystoimintaa. Työmatkoja myönnetään tarpeen mukaan välttämättömiin työmatkoihin. **Välttämättömillä työhön liittyvillä matkoilla tarkoitetaan yleensä matkoja asunnosta työpaikkaan ja takaisin.**

Vammaispalvelulain ja -asetuksen tarkoittamina työmatkoina ei voida pitää sellaisia työntekijän tavanomaisiin työtehtäviin liittyviä työnantajan teettämiä matkoja esimerkiksi työpisteestä toiseen. Näin ollen **korvattavaksi eivät tule sellaiset matkat, jotka vammaisen työntekijä tekee työsopimuksensa tai työnantajan määräyksen perusteella.** Tällaiset matkat ovat luonteeltaan työnantajan määrättävissä olevia matkoja, josta työntekijä saa korvauksen joko työsopimuksen tai työehtosopimuksen mukaisesti palkkana, kilometrikorvauksena, oman auton käyttökorvauksena tai muulla tavoin.

Mikäli työtä tehdään yrittäjänä tai työsuhteessa yhtä useammassa paikassa työpäivän aikana, vammaispalvelulain mukaisia työmatkoja ovat matka kotoa päivän ensimmäiseen työpisteeseen ja viimeisestä työpisteestä kotiin.

Työmatkat myönnetään työsuhteen keston ajaksi. Toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa olevalle asiakkaalle tehdään toistaiseksi voimassa oleva päätös. Loma-ajalle työmatkoja ei myönnetä. Harrastustoimintaan ja vapaaehtoistyöhön ei voi saada työmatkoja, vaan niihin käytetään asiointi- ja vapaa-ajanmatkoja. **Työmatkoja myönnetään työhaastatteluihin yleisten kuljetuspalvelukriteerien puitteissa.**

Färdtjänst (FsL) - 2

Funktionshindersrådets kommentar: Till studieresor bör även studier på andra stadiet tas med.

→ Svar på kommentar: Tillämpningsdirektiven redigeras enligt följande:

Med studier avses:

- studier efter grundskolan, till exempel gymnasiet, yrkesutbildning och studier i yrkesskolor
- studier vid yrkeshögskola och universitet
- studier som leder till yrkesinriktade studier, exempelvis långvariga kurser via det öppna universitetet
- utbildning som utvecklar färdigheter för arbetslivet, åtminstone en mer långvarig arbetskraftspolitisk utbildning eller rehabilitering

Studieresor enligt handikappservicelagen kan beviljas för den studerandens boendekommun, boendeortens närliggande kommuner eller studieorten. **Kommunen eller ordnaren av utbildningen är inte skyldig att ordna färdtjänst för studerande på andra stadiet. Om skjuts ordnas med stöd av handikappservicelagen i form av färdtjänst, debiteras självriskandelen inte. Enligt grundlagen har alla rätt till kostnadsfri grundläggande utbildning.**

Kuljetuspalvelu (VpL) - 2

- Vammaisneuvoston kommentti: Opiskelumatkoihin on sisällytettävä myös matkat toisen asteen koulutukseen.
- Vastaus kommenttiin: Muokataan soveltamisohjeen tekstiä:

Opiskelulla tarkoitetaan

- perusopetuksen jälkeistä opiskelua, esimerkiksi lukiossa sekä ammattiin tähtäävässä opiskelussa ammattioppilaitoksissa
- opiskelua ammattikorkeakouluissa ja yliopistossa
- ammatilliseen opiskeluun tähtäävä opiskelu, kuten esimerkiksi pitkäkestoisemmat avoimen yliopiston kurssit
- työelämän valmiuksia kehittävä koulutus, ainakin pitkäkestoisempi työvoimapolitiittinen koulutus tai kuntoutus

Vammaispalvelulain mukaisia opiskelumatkoja voidaan myöntää opiskelijan asuinkunnan alueelle, asuinpaikan lähikuntiin tai opiskelupaikkakunnalle. **Kunta tai koulutuksen järjestäjä ei ole velvollinen järjestämään toisen asteen koulutuksessa oleville oppivelvollisille koulukuljetusta, joten mikäli heidän kohdalla kyyditys järjestetään vammaispalvelulain mukaisella kuljetuspalvelulla, jätetään omavastuuosuus perimättä. Perustuslain mukaan jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen.**

Färdtjänst (FsL) - 3

- Funktionshidersrådets kommentar: Vi framhåller att systemet med bekant taxi behöver finnas, det inger en trygghet att veta vilken taxi som kör en och att man känner taxichauffören.

→ Svar på kommentar: Redigeras till följande format:

Beviljande av bekant taxi baseras på individuell bedömning. Rätten till bekant taxi kan beviljas i exempelvis följande fall:

- om resan anses äventyras eller förhindras helt utan den bekanta taxin
- om personen har svårigheter att kommunicera och använder också taxi ensam
- om personen har svåra beteendestörningar

Kuljetuspalvelu (VpL) - 3

- Vammaisneuvoston kommentti: Tähdennämme, että on voitava käyttää tuttua taksia, sillä tuttu taksi ja kuljettaja luovat turvaa asiakkaalle.

→ Vastaus: Muokataan soveltamisohjeen tekstiä:

Oikeus vakiotaksin saamiseen perustuu yksilölliseen harkintaan. Oikeus vakiotaksin saamiseksi voidaan myöntää esimerkiksi:

- jos matkan katsotaan vaarantuvan tai estyvän kokonaan ilman vakiotaksia
- jos henkilöllä on kommunikaatiovaikeuksia ja hän käyttää taksia myös yksin
- jos henkilöllä on vaikeita käytöshäiriöitä

Färdtjänst (FsL) - 4

- Funktionshidersrådets kommentar:
Begreppet ledsagare ger ett kliniskt intryck så texten kunde omarbetas så att det tydligare kommer fram att den som följer med på resan kan vara t.ex. familjemedlem eller vän.

→ Svar på kommentar: Redigeras till följande format:

En familjemedlem eller annan bärstående kan fungera som följeslagare till personen med svår funktionsnedsättning. Färdtjänst enligt lagen om handikappservice är dock inte avsedd för transport för familjemedlemmar till en person med svår funktionsnedsättning, om de inte agerar som assistenter eller ledsagare till den personen med svår funktionsnedsättning. Övriga personer som följer med en person med svår funktionsnedsättning förutom ledsagare eller assistent måste därför betala avgiften som transporttjänsten debiterar.

Kuljetuspalvelu (VpL) - 4

- Vammaisneuvoston kommentti: Lisäksi olisi tulkittava laveammin sitä, kuka voi tulla saattajaksi taksiin. Saattaja-sana kuulostaa kliiniseltä, joten tekstiä voitaisiin muokata niin, että siitä käy selvemmin ilmi, että matkalle mukaan tuleva henkilö voi olla esimerkiksi perheenjäsen tai ystävä.

→ Vastaus kommenttiin: Lisätään tekstiin:

Vaikeavammaisen henkilön perheenjäsen tai läheinen voi toimia saattajana. Vammaispalvelulain tarkoittamia kuljetuspalveluja ei ole kuitenkaan tarkoitettu vaikeavammaisen henkilön perheenjäsenen liikkumiseen, elleivät he toimi samalla vaikeavammaisen henkilön avustajina tai saattajina. Vaikeavammaisen henkilön mukana tulevat muut henkilöt kuin saattaja tai avustaja, joutuvat siten suorittamaan kuljetuspalveluyrittäjän perimän maksun.

Färdtjänst (FsL) - 5

- Funktionshidersrådets kommentar:
I direktiven kunde det tydligare komma fram att antalet färdtjänstresor är minst 18 resor per månad och att beslutet görs individbaserat. Det viktigt att ha möjlighet att delta i till exempel hobbyer, kulturella evenemang och förtroendeuppdrag samt vara med vänner och då behöver antalet resor vara tillräckligt många. I direktiven kunde det preciseras att individuella behov tas i beaktande vid beslut om antalet resor per månad och att det är möjligt att få flera än 18 resor.
→ Svar på kommentar: I tillämpningsdirektiven är det tydligt nämnt att färdtjänstresornas antal är **minst 18** enkelresor och att beslut görs **på basis av individuella behov**.

Kuljetuspalvelu (VpL) - 5

- Vammaisneuvoston kommentti: Ohjeista voisi käydä selvemmin ilmi, että kuljetuspalvelumatkojen määrä on vähintään 18 matkaa kuukaudessa ja että päätös tehdään yksilöllisten tarpeiden pohjalta. Vammaisella henkilöllä on oltava mahdollisuus nähdä ystäviä ja osallistua esimerkiksi harrastuksiin, kulttuuritapahtumiin ja luottamustehtäviin, ja siksi matkoja on myönnettävä riittävä määrä. Ohjeissa voitaisiin tarkentaa, että kuukausittaisten matkojen määrästä päätettäessä huomioidaan yksilölliset tarpeet ja että matkoja voi saada enemmän kuin 18.
→ Vastaus: Soveltamisohjeissa on selvästi mainittu, että kuljetuspalvelumatkojen määrä on **vähintään 18** yhdensuuntaista matkaa ja että **päätös tehdään yksilöllisten tarpeiden pohjalta**.

Färdtjänst (FsL) - 6

- Funktionshidersrådets kommentar:
Direktiven att färdtjänst enbart kan göras till grannkommuner är även en begränsande faktor för att kunna leva ett liv som andra utan funktionsnedsättning.

→ Svan på kommentar: Enligt gällande lagstiftning gäller skyldigheten att ordna färdtjänst sådana resor som hör till det dagliga livet. Med det menas transport inom kommunen där den svårt funktionsnedsatta personen bor eller de närliggande kommunerna. I så gott som alla fall har man i rättspraxis godkänt att närliggande kommuner avser geografiskt angränsande kommuner.

Kuljetuspalvelu (VpL) - 6

- Vammaisneuvoston kommentti: Ohje siitä, että kuljetuspalvelulla pääsee vain naapurikuntiin, rajoittaa vammaisen henkilön mahdollisuutta elää kuten ei-vammaiset ihmiset.

→ Vastaus kommenttiin: Tällä hetkellä voimassa olevan lain mukaan kuljetuspalvelujen järjestämisvelvollisuus koskee jokapäiväiseen elämään kuuluvia kuljetuksia, joilla tarkoitetaan vaikeavammaisen henkilön asuinkunnan alueella tai lähikuntiin ulottuvia kuljetuksia. Oikeuskäytännössä on lähikunniksi hyväksytyt lähes poikkeuksetta maantieteelliset lähikunnat.

**Tillämpningsdirektiv för beviljande av
service som stöder rörlighet i Österbottens
välfärdsområde**

**Soveltamisohjeet liikkumisen tukemiseen
Pohjanmaan hyvinvointialueella**

Färdtjänst (SvL) - 1

- Funktionshidersrådets kommentar:
Besluten borde göras enligt behov och inte enligt inkomstgränser. Inkomster skall inte vara ett hinder för att beviljas service som stöder rörligheten. Om inkomster ändå tas i beaktande så borde även skulder tas i beaktande för att få heltäckande information om situationen.
- Svar på kommentar: Då man ordnar anslagsbundna tjänster och service måste man beakta alla sökandes likabehandling vid beslutsfattande. Valfärdsområdet kan rikta sina anslag till de mest utsatta personerna. Speciellt vid fördelningen av begränsade anslagsbaserade förmåner kan det vara motiverat att använda inkomst- eller tillgångsgränser som indikatorer för behov. Detta är dock inte den enda grunden som används för att bedöma behovet av tjänsten, utan beviljande av stödet baseras på individuell bedömning av servicebehovet.

Kuljetuspalvelu (ShL) - 1

- Vammaisneuvoston kommentti: Päätökset tulisi tehdä tarpeen eikä tulorajojen perusteella. Tulojen ei pitä olla esteenä liikkumista tukevien palvelujen myöntämiselle. Jos tulot kuitenkin otetaan huomioon, tulisi huomioida myös velat, jotta tilanteesta saadaan kattavat tiedot.
- Vastaus kommenttiin: Määrärahasidonnaisia palveluja ja tukitoimia järjestettäessä on huomioitava hakijoiden yhdenvertainen kohtelu päätöksenteossa. Hyvinvointialue voi kohdentaa määrärahat kaikkein vaikeimmassa asemassa oleville henkilöille. Etenkin niukkoja määrärahasidonnaisia etuuksia jaettaessa voi olla perusteltua käyttää tulo- tai varallisuusrajoja tarpeen ilmaisimina. Tämä ei kuitenkaan ole ainoa peruste arvioida palvelun tarvetta, vaan tuen myöntäminen perustuu yksilölliseen palvelutarvearvioon.

Välstånd genom livet. Hyvinvointia läpi elämän.

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue